

Yo‘il Kitobi va Laodikiya Yettinchi kun Adventistlar Jamoati — Yigirma Beshinchi Qism

Jeff Pippenger

2026-01-11

Yigirma Beshinchi Raqam

Yo‘el kitobi Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventist jamoatining rahbariyatini uning to‘rt avlod davomida tobora kuchayib borgan isyoni haqidagi guvohlik bilan yuzlashtiradi. Bu to‘rt avlod, shuningdek, Hizqiyol kitobining sakkizinchi bobida ham tasvirlangan bo‘lib, u yerda to‘rtinchi avlodga mansub yigirma besh kishi quyoshga sajda qiladi. 1901 yilda, 1888 yilgi isyondan 13 yil o‘tib, Adventist jamoati jamoatga rahbarlik qilish uchun bir qo‘mita tuzdi.

Dastlabki Bosh Konferensiyaning Ijroiya qo‘mitasi 1901-yildagi Bosh Konferensiya sessiyasida amalga oshirilgan yirik qayta tashkil etish jarayonida tuzilgan bo‘lib, u 25 a‘zodan iborat edi. Bu 1901-yildan avvalgi, atigi 13 a‘zodan iborat bo‘lgan qo‘mitaga nisbatan sezilarli kengayish edi. Yillar davomida a‘zolar soni ortib bordi, biroq Iso har doim oxirni boshlanish bilan aynanlashtiradi. Boshlanish 25 a‘zodan iborat edi, ulardan biri rahbar bo‘lib, bu muqaddas maskandagi tartibga muvofiq edi; u 24 ruhoniylar va bitta oliy ruhoniylardan iborat bo‘lgan.

Yahudo va Sinedrion Masih zamonidagi isyonning ikki ramzidir. Sinedrion Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlar jamoatini ifodalaydi. Sinedrionning Masihning xochga mixlanishidagi ishtiroki Adventizmning yakshanba qonuni inqirozidagi rolini oldindan tasvirlaydi. Sinedrion — Quddusdagi yahudiylarning oliy kengashi bo‘lib, bosh ruhoniylar, oqsoqollar va kotiblardan tarkib topgan hamda Oliy ruhoniylar Qayafas raisligida faoliyat yuritgan — Iso o‘limiga olib borgan voqealarda markaziy rol o‘ynadi.

Iso Gethsemaniyada hibsga olingach (Yahudoning xiyonati orqali uyushtirilgan holda), u tunda Kayafaning uyida Oliy Kengash huzuriga olib kelindi. Ular Uni mahkum etish uchun guvohlik izladilar; Uni kufr va isyonchilikda ayblagan guvohlarni keltirdilar.

Qayafa Isodan to‘g‘ridan-to‘g‘ri u Masihmi (yoki Xudoning O‘g‘limi), deb so‘raganida, Isoning tasdiqlovchi javobi — “Buni o‘zing aytding” — oliy ruhoniyni: “Kufr!” deb e‘lon qilishga olib keldi. Kengash Uni o‘limga loyiq, deb hukm qildi. Rim hukmronligi ostida o‘lim jazolarini ijro etish vakolatiga ega bo‘lmaganlari uchun, ular Isodan Rimcha qatlni ta‘minlash maqsadida Uni Rim noibi Pontiy Pilatga qo‘zg‘olonchilikda ayblab topshirdilar. Haqiqiy xochga mixlash Pilatning buyrug‘i bilan Rim askarlari tomonidan amalga oshirildi, biroq bu faqat Pilat bosh ruhoniylar va olomonning bosimiga yon berganidan keyin sodir bo‘ldi (ular Isoning o‘limini va Barabbaning ozod qilinishini talab qilgan edilar).

“Masih bu yer yuzida bo‘lganida, dunyo Barabbani afzal ko‘rdi. Va bugun ham dunyo va jamoatlar ayni shu tanlovni qilmoqdalar. Masihning xiyonat qilinishi, rad etilishi va xochga

mixlanishi manzaralari qayta namoyon etilgan va yana ulkan ko‘lamda qayta namoyon etiladi. Odamlar dushmanning sifatleri bilan to‘lib-toshadi, va ular orasida uning aldanishlari buyuk qudrat kasb etadi. Nur qanchalik rad etilsa, noto‘g‘ri tasavvur va anglashilmovchilik shunchalik kuchayadi. Masihni rad etib, Barabbani tanlaganlar halokatli bir aldov ta‘siri ostida ish ko‘radilar. Noto‘g‘ri talqin va soxta guvohlik ochiq isyonga aylanib boradi. Ko‘z yomon bo‘lsa, butun badan zulmatga to‘ladi. O‘z mehr-muhabbatini Masihdan boshqa biror yo‘lboshchiga berganlar shunday bir mahliyo etuvchi junun nazorati ostida qoladilarki, uning hokimiyati ostida jonlar haqiqatni eshitishdan yuz o‘girib, yolg‘onga ishonadilar. Ular tuzoqqa tushiriladi va qo‘lga olinadi, hamda har bir amali bilan: Bizga Barabbani qo‘yib yubor, ammo Masihni xochga mixla, deb faryod qiladilar.”

“Hatto hozirning o‘zida ham bu qaror qabul qilinmoqda. Xochda sodir etilgan manzaralar yana takrorlanmoqda. Haqiqat va solihlikdan yuz o‘giran jamoatlarda, qallda Xudoga bo‘lgan sevgi doimiy tamoyil bo‘lmaganda, insoniy tabiat nimalarga qodir ekani va nimalarni qilishi ayon bo‘lmoqda. Hozir yuz berishi mumkin bo‘lgan hech narsadan hayratga tushishimiz kerak emas. Dahshatli hodisalarning har qanday rivojidan ajablanishimizga hojat yo‘q. Xudoning qonunini nopok oyoqlari ostida toptayotganlar, Isoni haqorat qilgan va xiyonat qilgan kishilarda bo‘lgan o‘sha ruhga egadirlar. Vijdonning hech qanday azobisiz ular o‘z otalari — iblisning ishlarini qiladilar. Ular Yahudoning xoinona lablaridan chiqqan savolni beradilar: Agar men sizlarga Iso Masihni xiyonat qilib topshirsam, menga nima berasizlar? Hatto hozirning o‘zida ham Masih O‘z azizlari timsolida xiyonat qilinmoqda.” Review and Herald, January 30, 1900.

Agar ushbu parcha rostdan ham aytayotgan ma‘noni anglatlsa, unda “Barabbani tanlayotganlar” deb ta‘riflanayotgan kishilar bu parchaning nimani o‘rgatayotganini anglay olmaydilar. Bu odamlar 2 Salonikaliklarda haqiqatni sevmaganlari uchun kuchli adashish qabul qiladigan kishilardir. U Barabbani tanlaydiganlar haqida shunday deydi: “Masihdan boshqa har qanday yetakchiga o‘z mehrini berganlar shu qadar maftunkor bir oshuftalikning tan, jon va ruh jihatidan boshqaruvi ostida qoladilarki, uning qudrati ostida jonlar haqiqatni eshitishdan yuz o‘girib, yolg‘onga ishonadilar.” Barabbani tanlayotganlar xoch va yakshanba qonuni waymarkidan oldin Shaytonning nazorati ostidadir. Bunday holatda ular bu parchaning nimani o‘rgatayotganini aslo anglay olmaydilar. Shuning uchun ular: “Sister White bu so‘zlarni bitgan paytdagi sharoitlar aynan o‘sha o‘ziga xos tarix uchun edi, hozir uchun emas”, deb aytadilar. Balki ular: “U umumiy ma‘noda xristianlik haqida gapirmoqda, bu esa Yettinchi kun adventistlariga bevosita taalluqli emas”, derlar. Bema‘nilik.

Albatta, Oqsoqol Uayt o‘sha so‘zlarni yozgan paytdagi tarixiy sharoitlar aslida uning shaxsiy tarixiga berilgan bir sharh edi, biroq Vahiy kitobidagi Yuhanno bilan bo‘lgani kabi, payg‘ambarga yozish buyurilganda, unga “ko‘rgan narsalaringni, hozir bor narsalarni va bundan keyin bo‘ladigan narsalarni” yozish buyuriladi. Payg‘ambar hozir mavjud bo‘lgan narsalarni qayd etar ekan, ayni paytda bo‘ladigan narsalarni ham qayd etayotgan bo‘ladi.

Adventizm rahbariyati Hizqiyolning 25 kishisi bilan ifodalanadi; ular, shuningdek, Qorah, Doton va Abiron bilan birga turgan 250 kishi bilan payg‘ambarlik jihatidan uyg‘unlashtirilgan. Xuddi shuningdek, 1888-yildagi isyonchilar va Minneapolis Bosh Konferensiyasi qatnashchilari Oq

opa-singil tomonidan Qorah, Doton va Abironning isyonini takrorlayotganlar sifatida ko'rsatilgan. Oq opa-singil bevosita shuni o'rgatadiki, Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi farishta tushib, yer yuzini o'z ulug'vorligi bilan yoritganida, so'nggi yomg'ir boshlanadi.

“Keyingi yomg'ir Xudoning xalqi ustiga yog'ilishi kerak. Qudratli bir farishta osmondan tushib kelishi kerak, va butun yer yuzi uning ulug'vorligi bilan yoritilishi kerak.” Review and Herald, 1891-yil 21-aprel.

Opa Uayt bevosita shuni o'rgatadiki, Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi farishta 1888-yilgi Bosh Konferensiyada A. T. Jons va E. J. Vaggonerning xabarlarini bilan pastga tushgan. U Konferensiyada bo'lganida, isyon uni shu qadar larzaga soldiki, u narsalarini yig'ishtirib, ketishga qaror qildi, ammo bir farishta unga qolishi va tarixni qayd etishi kerakligini aytdi, chunki bu Qorahning isyonining takrori edi. Agar bu keyingi kunlardagi guvohlik uchun bo'lmaganida, farishta nega buning qayd etilishini istadi? Agar bu keyingi kunlar uchun bir guvohlik bo'lsa, unda bu yana nimani anglatishi mumkin; bundan boshqa-ki, Laodikiya holatidagi Yettinchi kun adventistlari jamoati yakshanba qonuni inqirozi paytida, ayniqsa unga olib boradigan tarixda, Oliy Kengashning izidan yuradi.

Jons va Vaggonerning xabari “haqiqatda imon orqali oqlanish xabari”, “Laodikiya xabari”, “Masihning solihligi xabari” va “uchinchi farishtaning xabari” sifatida ifodalangan edi. Isyonchilar bu xabarga qarshilik ko'rsatdilar, shuningdek, Bashorat Ruhi yo'l-yo'rig'ini va yig'ilish uchun tanlangan xabarchilarni ham rad etdilar. Opa Uayt, shuningdek, Nyu-York shahrining ulkan binolari Xudoning qudratli bir teginishi bilan qulatilganda, Vahiy 18:1–3 bajo bo'lishini o'rgatadi. 9/11 dan beri Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlari jamoatining rahbariyati Qorax isyonini, qadimgi yigirma besh kishining isyonini, 1888-yildagi rahbariyat isyonini va xochga olib boruvchi davr arafasidagi Oliy Kengashning isyonini takrorlab kelmoqda. O'sha yigirma besh kishi soxta levilik ruhoniyligini ifodalovchi ramzdir.

Leviylik xizmatni boshlaganida 25 yoshda bo'lishi kerak edi.

Egamiz Musoga shunday dedi: “Leviylarga tegishli bo'lgan narsa shudir: yigirma besh yoshdan boshlab va undan yuqori yoshdagilar jamoat chodirining xizmatida xizmat qilish uchun kiradilar. Ellik yoshga yetgach esa, o'sha xizmatni bajarishni to'xtatadilar va endi xizmat qilmaydilar. Biroq ular jamoat chodirida o'z birodarlari bilan birga navbatchilikni saqlash uchun xizmat qiladilar, ammo hech qanday xizmat bajarmaydilar. Leviylarga ularning navbatchiligi haqida shunday qilgin.” Sanolar 8:23–26.

Levi qabilasidan bo'lgan kishi o'z xizmatini yigirma besh yoshida boshlaydi va ellik yoshigacha, ya'ni yigirma besh yil xizmat qiladi. Malaki kitobining uchinchi bobidagi Ahd Xabarchisi Yakshanba qonuni vaqtida Levilarni poklab, tozalamoqda; xuddi 1844-yil 22-oktabrda qilganidek.

Mana, Men O'z elchimni yuboraman, u Mening oldimda yo'lni tayyorlaydi; sizlar izlayotgan Rabbiiy to'satdan O'z ma'badiga keladi, ya'ni sizlar zavqlanadigan ahdning Elchisi keladi; mana, U keladi, deydi lashkarlar Sarvari bo'lgan Egamiz.

Lekin Uning keladigan kuniga kim dosh bera oladi? U zohir bo'lganda kim tik tura oladi? Chunki U zargarning erituvchi oloviga o'xshaydi, va kir yuvuvchilarning ishqoriga o'xshaydi. U kumushni tozalovchi va poklovchi kabi o'tiradi; U Levi o'g'illarini poklaydi va ularni oltin hamda kumush kabi tozalaydi, shunda ular Egamizga solihlik bilan nazr keltiradilar. Shunda Yahudo va Quddusning nazri Egamizga qadimgi kunlardagidek va avvalgi yillardagidek maqbul bo'ladi. Malaki 3:1–4.

“25” soni ramz sifatida nafaqat sodiq bir levini, balki qalbaki levini ham ifodalaydi. Shunday ekan, “25” ramz sifatida dono va nodon bokiralar, qo'ylar va echkilar, bug'doy va begona o'tlar bo'lishidan qat'i nazar, sajda qiluvchilarning ikki toifasi ajratilishini ko'rsatadi. Yigirma besh soni nafaqat bir levining ramzi, balki xuddi shunchalik muhim tarzda levilarning ajratilishi (poklanishi)ning ham ramzidir. Bu ajratilish Yakshanba qonuni vaqtida sodir bo'ladi va bu Xudoning bashoratli Kalomining asosiy mavzusidir. Matto yigirma beshinchi bobining Matto yigirma to'rtinchi bobdagi Isoning dunyoning oxiri haqidagi bashoratining shunchaki davomi ekanligi ayni muddaodir.

Iso ma'baddan chiqib, ketdi; shogirdlari esa ma'bad binolarini Unga ko'rsatmoq uchun Uning oldiga keldilar. Iso ularga dedi: Bularning hammasini ko'rmayapsizlarmi? Sizlarga chinini aytayin: bu yerda tosh ustida tosh qolmaydi, hammasi qulatiladi. Matto 24:1, 2.

Iso ma'baddan chiqib ketganida, U endi hech qachon qaytib kelmadi. Yigirma uchinchi bobning so'nggi oyatlarida Iso Sanhedrin ustidan hukm e'lon qilgan edi, va bu hukm “sakkiz”ta voy-hol tarzida ifodalanadi; shu tariqa u kema-dagi sakkiz jonni, sunnatning sakkizinchi kunini, tirilishning sakkizinchi kunini, Ibrohimning 430 yil va undan keyinga cho'zilgan sakkiz avlodini soxtalashtirib taqlid qiladi. Soxta “sakkiz” soni soxta Leviy bilan uyg'unlashadi.

Sizlarga chinini aytaman: bularning hammasi shu avlod boshiga keladi.

Ey Quddus, Quddus, payg'ambarlarni o'ldiradigan va huzuringga yuborilganlarni toshbo'ron qiladigan shahar! Tovuq o'z jo'jalarini qanotlari ostiga qanday to'plasa, Men ham necha bor farzandlaringni shunday to'plamoqchi bo'ldim, ammo siz istamadingiz! Mana, uyingiz sizlarga xaroba holida qoldiriladi.

Chunki sizlarga aytaman: bundan buyon, “Egamiz nomi bilan Keluvchiga baraka bo'lsin”, deb aytmaguningizcha, Meni ko'rmaysiz. Matto 23:36–39.

Matto yigirma ikkinchi bob yovuzlarning bog'-bog' qilib bog'lanishi haqidagi bir tasvir bilan yakunlanadi va Masih bilan bahslashuvchan yahudiylar o'rtasidagi so'nggi munosabat bilan nihoyasiga yetadi. So'ng yigirma to'rtinchi bobda U ma'badni oxirgi marta tark etadi va qadimgi Isroil uchun qilgan mehnatini to'xtatadi. Bob boshlangan joyida yakun topadi: ularning uyi o'zlariga bo'm-bo'sh qoldirilgani haqidagi hukm bilan; va U ma'badni ilk bor poklaganida “Otamning uyi” deb atagan joy endi bo'm-bo'sh yahudiylar uyiga aylangan edi.

24-bobda Iso ma'bad va uning yaqinlashib kelayotgan vayron qilinishi haqidagi savollarga javob bermoqchi bo'ladi. Bu vayronagarchilik aynan o'sha avlod ichida yuz berishi kerak edi; u esa ilonlar avlodi edi. U o'sha ma'badni qaytib kelmaslik uchun tark etdi; shu bois U bayon etgan

bashoratlar soʻzma-soʻz Isroilga emas, balki ruhiy Isroilga qaratilgandir. Masih qadimgi Isroil bilan qilganidek, Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlari jamoati boʻlgan maʼbadni tark etganida, ayni paytda bir yuz qirq toʻrt mingning insoniy maʼbadi ilohiy Maʼbad bilan abadulabad birlashtiriladi. Iso qadimgi Isroilning maʼbadini tark etganida, Oʻzining avvalgi ahd xalqi bilan abadiy ajrashdi.

Matto kitobining oʻn birinchi bobdan yigirma ikkinchi bobigacha boʻlgan qismi, Ibtido kitobidagi oʻn birinchi bobdan yigirma ikkinchi bobgacha boʻlgan chiziqning omegasi hisoblanadi. Chiziq Ibtido 11-da boshlanganda, bu shu bilan birga Bobilning va Bobilning oʻlim ahdining boshlanishini ham belgilaydi; bu esa Vahiy 17:11 da oʻzining omega-bajarilishiga yetadi, va aynan shu oyat oʻn birinchi bobdan yigirma ikkinchi bobgacha boʻlgan boblarni tashkil etuvchi oyatlarning mutlaq markazidir. Ibtido, Matto va Vahiy kitoblaridagi oʻn birinchi bobdan yigirma ikkinchi bobgacha boʻlgan qismlarning oʻrtasi har biri alomatni yoki uning qalbaki alomatini taʼkidlaydi. Ibtidoda bu sunnat edi, Mattoda esa bu Butrus va Masih Oʻz jamoatini uning ustiga quradigan Qoya edi, Vahiyda esa bu bor edi, hozir ham bor va koʻtarilib chiqajak boʻlgan qalbaki mahluq edi; u yettidan boʻlgan sakkizinchi va keyin ajdaho bilan nikohlanadi.

Oʻn bir va yigirma ikki — Ilohiylikning insoniyat bilan birikishini ifodalovchi timsollardir; aynan shu masala Masihning Oʻz qonunini yuraklarimiz va onglarimizga yozishi orqali ifodalanadi. 11 va 22 bir yuz qirq toʻrt mingning ahdining timsollaridir. Matto kitobining yigirma uchinchi bobida soxta ruhoniylar sakkizta voyga duchor boʻladi; ayni shu vaqt nuqtasida haqiqiy ruhoniylar moylanadi. Ruhoniylar yetti kun davomida muqaddas xizmatga bagʻishlandilar, sakkizinchi kuni esa ular xizmatni boshladilar.

Ruhoniylarning muqaddas xizmatga bagʻishlanishining yetti kuni ularning xizmatlari sakkizinchi kuni boshlanishiga olib kelishi tasodif emaski, bu voqea Sonlar kitobining sakkizinchi bobi, birinchi oyatidan boshlanadi, chunki “81” ruhoniylarning ramzidir.

Egamiz Musoga shunday dedi: Horunni va uning oʻgʻillarini, kiyimlarni, moylash moyini, gunoh qurbonligi uchun bir buqani, ikkita qoʻchqorni va xamirturushsiz nonlar savatini olgin; va butun jamoatni jamoat chodirining kirish eshigi oldiga toʻplain. Muso esa Egamiz unga buyurganidek qildi; va jamoat jamoat chodirining kirish eshigi oldiga toʻplandi. Muso jamoatga dedi: “Egamiz bajarishni buyurgan ish mana shudir.” ...

Va yigʻin chodirining eshigidan yetti kun chiqib ketmaysizlar, to muqaddas etilish kunlaringiz tugaguncha; chunki U sizlarni yetti kun muqaddas etadi. U bugun qilganidek, shunday qilishni Egamiz sizlar uchun kafforat qilish maqsadida amr etgan. Shuning uchun oʻlib qolmasligingiz uchun, yigʻin chodirining eshigi oldida yetti kun kechayu kunduz turib, Egamizning amrini saqlaysizlar; chunki menga shunday buyurilgan. Shunday qilib, Horun va uning oʻgʻillari Egamiz Muso orqali buyurgan hamma narsani qildilar. Sakkizinchi kuni esa shunday boʻldiki, Muso Horunni, uning oʻgʻillarini va Isroil oqsoqollarini chaqirdi; Va u Horunga dedi: Oʻzing uchun gunoh qurbonligi sifatida bir yosh buzoqni va kuydiriladigan qurbonlik uchun nuqsonsiz bir qoʻchqorni olgin-da, ularni Egamiz oldida taqdim etgin. ... Va Muso dedi: Egamiz sizlar qilishingizni buyurgan ish mana shudir; shunda Egamizning ulugʻvorligi sizlarga zohir boʻladi. ... Horun qoʻlini xalqqa tomon koʻtarib, ularni duo qildi va gunoh qurbonligi, kuydiriladigan

qurbonlik va tinchlik qurbonliklarini keltirgach, pastga tushdi. Muso bilan Horun yigʻin chodiriga kirib, soʻng chiqib, xalqni duo qildilar; va Egamizning ulugʻvorligi butun xalqqa zohir boʻldi. Va Egamiz huzuridan olov chiqib, qurbongoh ustidagi kuydiriladigan qurbonlikni va yogʻni yondirib yubordi; buni butun xalq koʻrgach, ular hayqirdilar va yuztuban yiqildilar. Levilar 8:1–5, 33–36; 9:1, 2, 6, 22–24.

Yigirma uchinchi bob haqiqiy levilar muhrlanadigan paytda fosh etiladigan qalbaki levilarni aniqlab bermoqda. Mattoning yigirma ikkinchi bobi endi hech bir odam Isoga boshqa savol bermagani bilan yakunlanadi; soʻng yigirma uchinchi bobda U sakkizta voyni bayon qilib, Oliy Kengashning sinov muddati yopilganini va shundan keyin ijro etuvchi hukm boshlanishi kerakligini koʻrsatadi. Yigirma toʻrtinchi bobda esa U maʼbadni yahudiylarning uyi deb ataydi. Boblardagi ketma-ketlikni koʻrish muhimdir.

Mattoning oʻn birinchi bobidan yigirma ikkinchi bobigacha boʻlgan boblar, Xudoning tanlangan xalq bilan ahdi doirasida yuz qirq toʻrt ming kishining muhrlanishi yakunlanayotganini koʻrsatadi. Palmoniyning alfa boʻlgan oʻn birinchi bobdagi ramziyligi va Uning omega boʻlgan yigirma ikkinchi bobdagi ramziyligi ushbu boblar ichidagi bayonga qoʻshimcha maʼno kiritadi.

Yigirma uchinchi bob kafforatdir, yaʼni yigirma uch soni bilan ifodalanganidek, Ilohiylik bilan insoniylikning birlashuvidir. Ammo bu bob begona oʻtlar, qalbaki ruhoniylar, qalbaki levilar ustidan ijro etiladigan hukm haqida bayon qiladi. Har bir ruhoniylar levi edi, ammo har bir levi ruhoniylar emas edi. Levi avlodlari ichida faqat Horunning qon nasligina ruhoniylikka munosib edi. Muqaddas Kitob levilarning yigirma besh yoshida xizmatni boshlashini bildiradi, ammo Kohot oʻgʻillari oʻttiz yoshida xizmat qilar edilar.

Egamiz Musoga va Horunga shunday dedi: “Leviy oʻgʻillari orasidan Qohot oʻgʻillarini ularning urugʻlari boʻyicha, ota-bobolarining xonadonlari boʻyicha sanab chiqing. Oʻttiz yoshdan boshlab ellik yoshgacha boʻlganlarning hammasini, yaʼni xizmatga kirib, jamoat chodirida ish qilish uchun keladiganlarning barchasini sanang.” Sahroda 4:1–3.

“30” soni Levi oʻgʻli boʻlgan Kohat naslida boʻlgan ruhoniylarni anglatadi; Kohatning oʻgʻli Amrom edi, Amrom esa Horunning otasi edi. Levi “Xudoga bogʻlangan yoki Unga qoʻshilgan” degan maʼnoni bildiradi. Kohat “Uning huzuri atrofida yigʻilgan” degan maʼnoni anglatadi. Amrom “ulugʻlangan xalq”, Horun esa “nur koʻtaruvchi yoki ulugʻlangan vositachi” degan maʼnoni bildiradi. Bular birgalikda Qizil dengizdan Sinaygacha boʻlgan harakatni koʻrsatadi va shu tariqa Masih Oʻzining qoʻlini ikkinchi bor choʻzib, Oʻz qoldiq xalqini Oʻz muqaddas maskaniga toʻplaganida, ilohiy maʼbad bilan birlashadigan insoniy maʼbad boʻlgan bir yuz qirq toʻrt ming bilan Xudo oʻrtasidagi ahdni timsollaydi; u yerda esa U ularni Samoviy Oliy Ruhoniy bilan yoritilganlari kabi, xuddi U Shadrax, Meshax va Abednegoni yoritganidek, koʻtaradi va ulugʻlaydi.

“30” soni ruhoniylar uchun tayyorgarlik davrini anglatadi, va 25 esa, levilar yoshi sifatida, 30 ga qoʻllanishi kerak, satr ustiga satr; chunki har bir ruhoniylar levi edi, biroq har bir levi ruhoniylar emas edi. Oʻttiz oxirzamon paytida, 1989 yilda boshlangan tayyorgarlik davrini anglatadi va u Amerika Qoʻshma Shtatlaridagi yakshanba qonunida nihoyasiga yetadi. Yigirma besh soni, levilarning

ramzi sifatida, ikki toifa o'rtasidagi ajralishning ham ramzidir, va ruhoniylarga nisbatan u bir ajralishni belgilaydi. Yigirma besh yakshanba qonunida levilar bilan qalbaki levilar o'rtasidagi ajralishni belgilaydi, va haqiqiy ruhoniylar hamda haqiqiy levilar kontekstida u, shuningdek, bir farqlanishni yuzaga keltiradi, biroq bu qalbaki levilardagi kabi salbiy ajralish emas.

Qohat leviylarning uch asosiy tarmog'idan biri edi (Gershon va Merori bilan birga). Ruhoniylik nasabi aynan Qohatning avlodi bo'lgan Horun orqali kelgan. Horun Levining to'rtinchi avlodidan bo'lgan zurriyodidir va ruhoniylik imtiyozi Qohat naslining shu tarmog'i ichida faqat uning erkak avlodlari bilan cheklangan edi. Umuman olganda, qohatiylar (Qohatning barcha avlodlari) eng muqaddas buyumlarni ko'tarib yurish sharafiga ega edilar, ammo qurbongohda va muqaddas makonda ruhoniylik vazifalarini amalda bajarish faqat Horunning nasliga tegishli edi. Horun Yoel kitobidagi "qariyalar" yoki Hizqiyo kitobining sakkizinchi bobidagi quyoshga sajda qiladigan "qadimgi kishilar" bilan bir xil to'rtinchi avlodni ifodalaydi.

Ruhoniylar uchun 24 navbatdagi guruhlar (bo'linmalar) tizimi (xuddi shuningdek, musiqachilar va darvozabonlar kabi yordamchi vazifalardagi ruhoniylar bo'lmagan levilar uchun ham) Shoh Dovud tomonidan joriy etilgan. Dovud Horunning avlodlarini navbat bilan xizmat qilish uchun 24 guruhga (bo'linmaga) ajratdi (1 Solnomalar 24:1–19). Dovud, ruhoniylar Zodoq (Elazar naslidan) va Ahimalax (Ithamar naslidan)ning yordami bilan, ularni 24 guruhga bo'ldi (Elazarning kattaroq xonadonidan 16 ta, Ithamarnikidan 8 ta). Xizmat tartibini belgilash uchun qur'a tashlandi.

Har bir navbat bir haftadan (Shanbadan Shanbagacha) yiliga ikki marta xizmat qilgan, bundan tashqari barcha navbatlar buyuk bayramlar (Fisih, Pentikost, Chaylalar bayrami) chog'ida birgalikda xizmat qilgan. Dovud xuddi shuningdek ruhoniylar bo'lmagan levilarni ham musiqa, darvozabonlik va boshqa xizmatlar uchun 24 navbatga bo'lib tashkil etdi (1 Solnomalar 23–26). Bu tizim Sulaymon davrida joriy etildi (2 Solnomalar 8:14) va Ikkinchi Ma'bad davri davomida saqlanib qoldi. Yahyo Cho'mdiruvchining otasi Zakariyo Abiyo navbatida edi — Luqo 1:5; 1 Solnomalar 24:10. Ruhoniylarning 24 navbati uchun tartib qur'a tashlash orqali belgilangan edi, va Zakariyo yigirma to'rt navbat ichida "sakkizinchi" navbatni ifodalagan Abiyo navbatida edi. Zakariyo "Xudo eslaydi" degan ma'noni anglatadi, uning otasining ismi Abiyo esa "Xudo mening otamdir" degan ma'noni anglatadi.

Samoviy Ota Masih uchun yo'lni tayyorlaydigan bir xabarchini ko'tarib chiqarish haqidagi O'z va'dasini esladi. Ammo Zakariyo yakshanba qonuniga ham mos keladi, chunki aynan o'sha yerda Shabbat — insonlar har doim eslab turishlari kerak bo'lgan kun — yakuniy sinovga aylanadi. Zakariyo Abiyo navbatidan bo'lgan bir ruhoniyni ifodalaydi; bu esa "sakkizinchi" navbatdir. Zakariyo farishtaning xabariga ishonmaydi va uning o'g'li Yahyoning tug'ilishigacha soqov qilinadi. Yahyo tug'ilganda, Zakariyo Yahyoning ismi haqidagi muhokamaga kirishadi va shundan keyin gapiradi. Oxirgi kunlardagi bashoratli gapirish — Amerika Qo'shma Shtatlari ajdaho kabi gapiradigan paytdir.

Va sakkizinchi kuni ular bolani sunnat qilish uchun keldilar; va uni otasining nomi bilan Zakariyo deb atamoqchi bo'ldilar. Ammo onasi javob berib dedi: Yo'q, balki uning nomi Yuhanno bo'ladi. Ular esa unga dedilar: Qarindoshlaring orasida bu nom bilan ataladigan hech

kim yo‘q. Shunda ular otasiga imo-ishora qilib, uni qanday atamoqchi ekanini so‘radilar. U yozuv taxtachasini so‘rab oldi-da, yozib dedi: Uning nomi Yuhannodir. Va barchalari hayratga tushdilar. Shu zahoti uning og‘zi ochildi, tili yechildi, va u so‘zlab, Xudoni ulug‘ladi. Luqo 1:59–64.

Suvga cho‘mdiruvchi Yahyo, xuddi otasi kabi, Abiyoning sakkizinchi navbatidandir. Yahyoning sunnat qilinishida, sakkizinchi kuni uning ismi o‘zgartiriladi. Suvga cho‘mdiruvchi Yahyo Xudo bilan ahd munosabatida bo‘lgan, to‘rtinchi avlodga mansub ruhoniylarni ifodalaydi; ajdaho kabi so‘zlaydigan Amerika Qo‘shma Shtatlari paytida Xudo ularning ismini (Laodikeyadan Filadelfiyaga) o‘zgartiradi va ularni ahdning belgisi bilan muhrlaydi.

Biz Xudoning ma‘badimiz. Ma‘badga murojaat qiluvchi bashoriy satrlar erkaklar va ayollarga alohida shaxslar sifatida ham, jamoaviy tarzda ham so‘zlaydi, chunki Xudoning jamoati ham ma‘baddir. Va albatta samoviy ma‘bad ham bor, hamda Egamizning ma‘badini quruvchi Masihdir. Poydevorni qo‘yadigan ham, ma‘bad ustiga tepa toshini o‘rnatadigan ham O‘zidir. “25” sonining ramz ekanligi nuqtai nazaridan, 25 Malaki kitobining uchinchi bobida soxta levilardan tozalanadigan (ajratib olinadigan) levilarni anglatadi, va ayni o‘sha parchada ular poklanadilar ham. Hizqiyo kitobining 40-bobidan 48-bobigacha ramziy bir ma‘bad juda batafsil tasvirlanadi. Hayot suvi o‘sha ma‘baddan chiqib, butun yer yuzini to‘ldiradi.

“Xudo O‘z xizmatkorlari orqali amalga oshirishni niyat qilgan ish naqadar ajoyibdirki, Uning nomi ulug‘lansin. Xudo Yusufni Misr xalqi uchun hayot bulog‘i qildi. Yusuf orqali o‘sha butun xalqning hayoti saqlab qolindi. Doniyor orqali esa Xudo Bobilning barcha donolarining hayotini saqlab qoldi. Va bu qutqarishlar ko‘rgazmali saboqlar edi; ular Yusuf va Doniyor sajda qilgan Xudo bilan bog‘lanish orqali ularga taklif etilgan ruhiy barakalarni xalqqa namoyon etardi. Shunday ekan, bugun ham Xudo O‘z xalqi orqali dunyoga barakalar keltirishni istaydi. Yuragida Masih istiqomat qiladigan har bir xizmatchi, Uning sevgisini dunyoga namoyon etadigan har bir kishi, insoniyatga baraka yetkazish uchun Xudo bilan hamkorlik qiluvchi xizmatchidir. U Najotkordan boshqalarga ulashish uchun inoyat olar ekan, uning butun borlig‘idan ruhiy hayot oqimi jo‘sh urib oqadi. Masih insoniyat oilasida gunoh ochgan yaralarni shifo berish uchun Buyuk Tabib sifatida keldi; va Uning Ruhi O‘z xizmatkorlari orqali amal qilib, gunohdan xasta, azob chekayotgan insonlarga tana va jon uchun ta‘sirli bo‘lgan qudratli shifo quvvatini beradi. Muqaddas Yozuvlarda shunday deyilgan: ‘O‘sha kuni Dovud xonadoni va Quddus aholisi uchun gunoh va nopoklikdan poklanish uchun bir buloq ochiladi.’ Zakariyo 13:1. Bu buloqning suvlari jismoniy hamda ruhiy zaifliklarni shifo qiladigan shifobaxsh xususiyatlarni o‘z ichiga oladi.”

“Ushbu buloqdan Hizqiyo payg‘ambarning vahiyida ko‘rilgan qudratli daryo oqib chiqadi. ‘Bu suvlar sharq tomonga oqib borib, sahroga tushadi va dengizga quyiladi; va dengizga quyilgach, suvlar shifo topadi. Shunday bo‘ladiki, daryolar qayerga bormasin, u yerda qimirlab yuruvchi har bir jonli mavjudot tirik qoladi.... Va daryoning bo‘yida, uning qirg‘og‘ida, bu tomonida ham, u tomonida ham, yegulik uchun har xil daraxtlar o‘sadi; ularning bargi so‘lib qolmaydi, mevasi esa tugamaydi; ular oy sayin yangi meva beradi, chunki ularning suvlari muqaddas joydan chiqadi; va ularning mevasi yegulik uchun, bargi esa shifo uchun bo‘ladi.’ Hizqiyo 47:8–12.” Guvohliklar, 6-jild, 227-bet.

Hizqiyoning ma'badni eng yuksak tabiatdagi bashoratli ramziylikdir, va Yuhanno Vahiy kitobining o'n birinchi bobida ma'badni o'lchashga, biroq hovlini chetda qoldirishga buyurilgan edi. Biz aynan shu ishni Hizqiy o ma'badiga tatbiq etganimizda, ma'bad o'lchamlaridagi eng ko'zga ko'ringan ikki son ruhoniylarni ifodalashini ko'ramiz. 50 tirsak eng ko'zga ko'ringan son bo'lib, u har bir darvoza majmuasining umumiy uzunligi sifatida 11 marta takrorlanadi (Hizqiy o 40:15, 21, 25, 29, 33, 36 va hokazo). 50, shuningdek, ayrim devorlar va xonalar uzunliklari uchun ham qo'llanadi (42:7–8). U tashqi ostonadan ichki ostonagacha bo'lgan darvozaning to'liq o'tish yo'lini belgilaydi.

25 tirsak ravshan tarzda ikkinchi eng ko'zga ko'ringan o'lchovdir. U darvoza majmualarining kengligi va eni sifatida 10 marta takrorlanadi (Hizqiy o 40:13, 21, 25, 29, 30, 33, 36). Birgalikda 50 va 25 oltita asosiy darvoza uchun izchil 50 ga 25 to'g'ri to'rtburchak naqshlarini hosil qiladi. Ichki hududlarga olib kiruvchi darvozalarning me'moriy ta'rifida aynan shu 50 ga 25 juftligi ustunlik qiladi. Ma'bad binosining o'zida bunday tizimli takrorlanish chastotasi bilan qayta-qayta uchraydigan boshqa hech bir juftlik yo'q.

Levilar yigirma besh yoshida faol xizmatga kirganlar (Sahroda 8:24: “yigirma besh yoshdan boshlab va undan yuqori bo'lganlar xizmatni ado etish uchun kiradilar”). Ular ellik yoshgacha xizmat qilganlar (Sahroda 4:3, 39, 43; 8:25: “ellik yoshigacha”). Bu faol xizmatning aynan 25 yilini beradi ($50 - 25 = 25$).

Shunday qilib, leviylar xizmatining 25 yillik davri ma'baddagi darvozalar va tuzilishga hukmron bo'lgan 25 ga 50 tirsak o'lchovlarida — aynan leviylar xizmat qilgan o'sha joyning o'zida — bevosita aks etadi. Hizqiy o ma'badining asosiy o'lchamlari, ya'ni g'olib jamoatning va bir yuz qirq to'rt mingning ma'badni, ular xizmat qilishi kerak bo'lgan aynan o'sha ma'badning o'ziga me'moriy tarzda singdirilgan; XUDDI Xudoning xalqi xizmat qilishi kerak bo'lgan o'sha ma'badning o'ziga qirq olti xromosoma singdirilgani kabi. Palmoniy O'z imzosini alohida insoniy ma'badga ham, O'zining kelini bo'lishi kerak bo'lgan jamoaviy tana ma'badiga ham qo'ygan.

Bu yo'nalishlarni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Mas'uliyatli lavozimlarda turganlar dunyoning o'zini erkalovchi, isrofgar tamoyillariga o'tib ketmasliklari kerak, chunki bunga ularning haqqi yo'q; hatto shunday imkonlari bo'lgan taqdirda ham, Masihga o'xshash tamoyillar bunga yo'l qo'ymaydi. Ko'p qirrali ta'lim berilishi lozim. “U bilimni kimga o'rgatadi? Va ta'limotni kimga anglatadi? Sutdan ajratilganlarga, ko'krakdan chiqarilganlarga. Chunki amr ustiga amr, amr ustiga amr; satr ustiga satr, satr ustiga satr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo'lishi kerak.” Shunday qilib, Egamizning kalomi sabr-toqat bilan bolalar oldiga keltirilishi va Xudoning kalomiga ishonadigan ota-onalar tomonidan ularning oldida doimo saqlab turilishi kerak. “Chunki U bu xalqqa duduq lablar va boshqa til bilan gapiradi. U ularga dedi: Mana, charchaganga orom beradigan orom shu, mana, tetiklik shu; ammo ular eshitishni xohlamadilar. Shuning uchun Egamizning kalomi ularga amr ustiga amr, amr ustiga amr; satr ustiga satr, satr ustiga satr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo'ldi; toki ular borib, orqaga yiqilsin, sindirilsin, tuzoqqa tushsin va qo'lga olinsin.” Nima uchun? — chunki ular o'zlariga kelgan Egamizning kalomiga quloq solmadilar.

“Bu shuni anglatadiki, ta’lim olmagan, biroq o‘z donoligini ardoqlagan va o‘z tasavvurlariga ko‘ra ish tutishni tanlaganlar shundaylardir. Rabbiy ularga sinov beradi, toki ular yo Uning maslahatiga ergashish uchun o‘z o‘rinlarini tutsinlar, yo rad etib, o‘z g‘oyalariga ko‘ra ish tutsinlar; shunda Rabbiy ularni muqarrar natijaga topshiradi. Barcha yo‘llarimizda, Xudoga bo‘lgan barcha xizmatimizda, U bizga shunday deydi: ‘Menga qalbingni ber.’ Xudo istaydigan narsa — itoatkor, ta’lim olishga tayyor ruhdur. Ibodatga uning komilligini beradigan narsa shundaki, u sevuvchi va itoatli qalbdan nafas kabi chiqadi.

“Xudo O‘z xalqidan muayyan narsalarni talab qiladi; agar ular: Men bu ishni qilish uchun yuragimni bermayman, — desalar, Rabbiy ularga osmondan bo‘lgan donoliksiz, o‘zlarining go‘yoki dono hukmlarida yurishga yo‘l qo‘yadi, toki bu Muqaddas Yozuv [Ishayo 28:13] bajo bo‘lsin. Siz: Men Rabbiy yo‘l-yo‘rig‘iga hukmimga muvofiq keladigan ma’lum bir nuqtagacha ergashaman, keyin esa o‘z fikrlarimni mahkam tutib, Rabbiy qiyofasiga ko‘ra shakllanishdan bosh tortaman, — demasligingiz kerak. Savol shunday qo‘yilsin: Bu Rabbiyning irodasimi? — deb; Bu —ning fikri yoki hukmimi? — deb emas”. Testimonies to Ministers, 419.